

Erfaringsopsamling fra Kom Med!-projektet

KOM
MED!

INDHOLD

Erfaringsopsamling fra Kom Med!-projektet **3-7**

Formål med Kom Med!	4
Konkrete aktiviteter sat i gang i Kom Med!-projektet	4
Centrale erfaringer fra Kom Med!-projektet	5

Samlet læring og fremadrettede anbefalinger fra Kom Med! **7-9**

Læring i forhold til at afprøve en ny samarbejdsform – samskabelse	7
Læring i forhold til formidling og videndeling	8
Læring i forhold til inklusion og deltagelse	8
Læring i forhold til brobygning	8

Bilag 1

Analyse: Uddybning af læring og anbefalinger på projektets indsatsområder **10-15**

Indsatsområde: 'Afprøv ny samarbejdsform – samskabelse'	10
Indsatsområde: 'Inklusion og deltagelse'	13
Indsatsområde: Brobygning	14

ERFARINGSOPSAMLING FRA KOM MED!-PROJEKTET

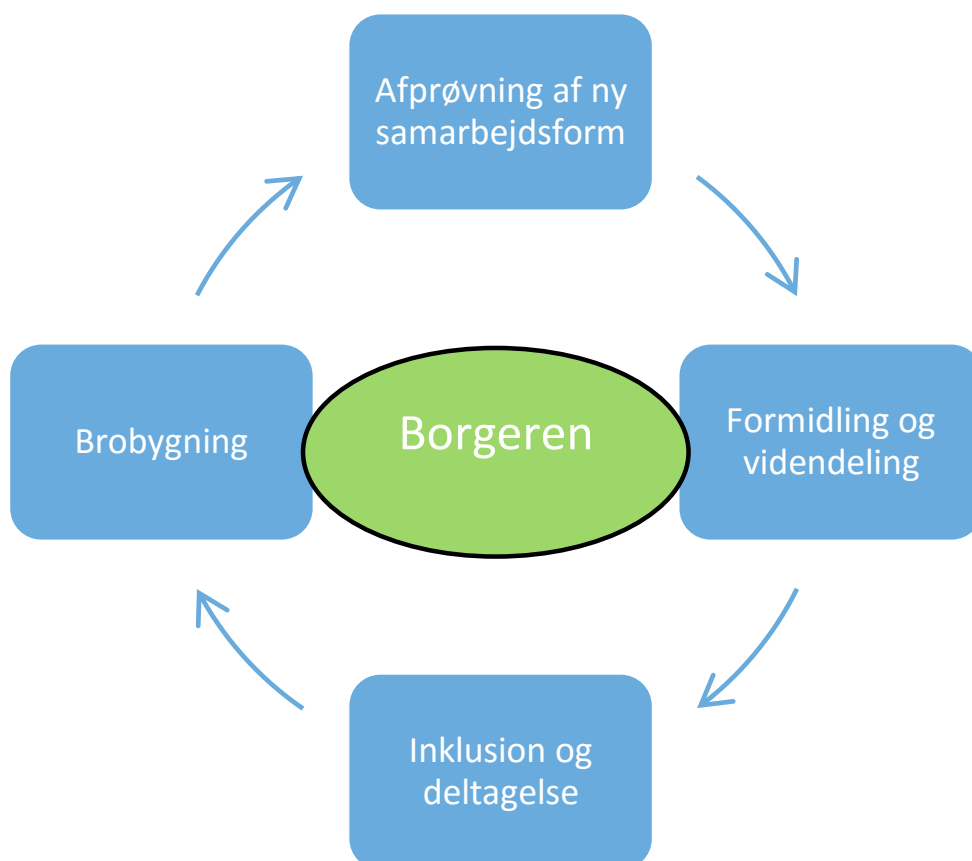
Kom Med!-projektet er blevet gennemført i perioden 1. april 2014 til 31. marts 2016, og er det første samskabelsesprojekt i Hillerød Kommune, hvor samskabelse har været et mål i sig selv. Erfaringsopsamlingen er en opfølgning på "Midtvejsstatus april 2015", og formålet er at beskrive resultaterne for borgerne af de initiativer, der nu er sat i gang og den platform, som er skabt via Kom Med!- projektet. Der er derfor fokus på selve aktiviteterne for borgerne og samarbejdet omkring implementeringen af aktiviteterne. Endelig giver erfaringsopsamlingen anbefalinger i forhold til, hvordan der fremadrettet skabes gode rammer for at arbejde med ensomhedsproblematikken i et samarbejde mellem kommune og civilsamfund.

Det fremgår af svarene fra deltagerne i de forskellige Kom Med!-aktiviteter, at det står centralt for dem, at tilbuddene er målrettet til dem. Det er afgørende, at der er "plads til alle", og at også deltagere med fysiske begrænsninger kan føle, at det er accepteret, og at de deltager så godt de kan. En af deltagerne er citeret nedenfor.

"Jeg har gået til gymnastik hele mit liv, men jeg har aldrig gået til noget gymnastik, hvor man drikker kaffe sammen bagefter. Det var altid sådan noget med: ud i omklædningsrummet, ud af døren og så afsted bagefter. Men jeg er rigtig glad for det her, også for gymnastikken. Men samværet prioriterer jeg rigtig højt. Jeg glæder mig altid til torsdag" (deltager på Styrk dinkrop-hold).

Hillerød Kommune har vedtaget, at 'Charter for samspil mellem den frivillige og den kommunale verden' (Frivillighedschartret 2013) skal være grundlag for den kommunale indsats på frivilligområdet. Udover Kom Med! er der sat forskellige mindre projekter i gang, der alle skal sætte fokus på og drage erfaringer med samskabelse.

Erfaringsopsamlingen bygger på en analyse (bilag 1), som er udarbejdet på baggrund af interviews med frivillige, medarbejdere, ledere samt borgere, som på forskellig vis er en del af Kom Med!-projektet. I det følgende beskrives formålet med Kom Med!-projektet, konkrete resultater, samt erfaringer med det at indgå i et samskabelsesprojekt. Herefter følger en kort opsamling. Selve analysen, som danner baggrund for opsamlingen er indsat som bilag. I analysen indgår de fire elementer: samarbejdsform, formidling og videndeling, inklusion og deltagelse samt brobygning.

Formål med Kom Med!

Kom Med!-projektet bygger således på en politisk beslutning om at ville afprøve samskabelse i Hillerød, og dermed gøre sig erfaring med, hvordan man ved at forbinde en række forskellige ressourcer kan enten udvikle eller videreudvikle netværk og derved gøre en positiv forskel for en borgergruppe. Kom Med!-projektet har specifikt ønsket at forebygge og mindske ensomhed og inaktivitet samt skabe bedre fysisk og social livskvalitet blandt ældre borgere i Hillerød, ved at støtte dem i at finde vej til og indgå i sociale og aktive fællesskaber. Et fokus der også spiller sammen med Hillerød Kommunes vision om, *'at alle kan leve et sundt og aktivt liv i Hillerød'*, ved at *'skabe naturlige rammer og muligheder for fællesskaber, der gør det sjovt at leve sundt'*¹. Der har ikke været udarbejdet en egentlig forundersøgelse specifikt i Hillerød, men forskning viser, at væsentlige årsager til ensomhed blandt ældre er tab af ægtefælle, nær familie og venner, egen sygdom, nedsat fysisk mobilitet eller sygdomsforløb hos pårørende².

Ensomhed kan have store menneskelige konsekvenser for den enkelte og økonomiske konsekvenser for samfundet og kommunen. Derfor er der væsentlige argumenter for, at både kommune og civilsamfund motiveres til at samarbejde og gøre en fælles indsats for at forebygge og mindske ensomhed blandt ældre i Hillerød.

I erkendelse af, at ensomhed ikke alene kan løses ved mere faglighed eller mere professionalisme, blev fokus i Kom Med! også at afprøve samskabelse som tilgang til at samarbejde på tværs af civilsamfund og kommune – "samskabelse" – som en måde at imødekomme udfordringerne omkring ensomhed blandt ældre på. Set i lyset af, at der er behov for at skabe anledninger til at mødes og til at opbygge nærvær og tilhørsforhold for den enkelte, er et samarbejde med foreninger og frivillige oplagt, da fællesskaber og engagement om en fælles sag eller aktivitet kan bidrage med ligeværdighed og anledninger til samvær, deltagelse og netværk³. Fokus i projektet ligger derfor både på at skabe nye måder at arbejde sammen på for at skabe social værdi for borgerne på tværs af sektorer, og også på, hvordan man i et sådant samarbejde kan skabe aktiviteter og fællesskaber, der i sidste ende kan nedsætte og forebygge ensomhed blandt ældre borgere i kommunen.

Projektets målgrupper er derfor både det kommunale frontpersonale, der ikke har tilstrækkeligt kendskab til foreningstilbud til sårbare ældre eller ikke ved, hvordan de kan samarbejde med frivillige, foreninger og grupper, der ønsker i højere grad at gøre en forskel for sårbare ældre, og de sårbare ældre, for hvem netværk og aktiviteter skabes.

Konkrete aktiviteter sat i gang i Kom Med!-projektet

Aktiviteterne er igangsat som resultat af de møder, videndeling og kompetenceudvikling, der har været med og for kommunale medarbejdere, foreninger og frivillige. De gennemgående aktører, som står bag aktiviteterne, er træningssektionen, plejecentre, hjemmepleje, Frivilligcenter Hillerød, Styrk din krop, Motionsvenner, Ældre Sagen, DGI-seniorer, Grønnegadecentret, UCC, Alzheimer foreningen og LOF.

- Lokale gå-grupper for mindre mobile ældre med sigte på at give ældre mennesker mulighed for socialt samvær og motion, der hvor de bor. Der er gå-grupper i Skoleparken, Hillerød Øst og i Skævinge
- Etablering af nye Styrk din Krop-hold for sårbare ældre i Frivilligcentret
- Etablering af flere motions- og samværshold for mennesker med demens og deres pårørende
- Kom Med!-uge, hvor der blev afholdt
 - Lege- og motionsevent for ca. 20 beboere på plejecenteret Sophienborg
 - Åbent socialt musikcaféevent i Grønnegadecentret for ca. 50 mennesker
- Udarbejdelse og løbende revidering af Kom Med!-folder, som er udleveret til mere end 2.000 borgere

Målgrupper i Kom Med!

1. Personer over 60 år:
 - Der oplever ensomhed, social isolation eller er begrænset af kroniske fysiske eller psykiske sygdomme hos dem selv eller deres pårørende
 - Der har brug for nye vaner efter ændrede livsvilkår pga. operation, mistede ægtefælle, genoptræning mm.
2. Kommunalt frontpersonale på ældre- og sundhedsområdet, der er i kontakt med ældre, og som har mulighed og interesse for at samarbejde med frivillige i forhold til at styrke ældres deltagelse og trivsel
3. Frivillige og foreningsrepræsentanter, der gør en forskel for ældre gennem motion, socialt samvær og andre forebyggende aktiviteter

¹) Hillerød Kommunen vision - læring og livskraft, ²) Ældre og ensomhed - hvem, hvorfor og hvad gør vi? Marselisborg (2012), ³) Forebyggelse af ensomhed blandt ældre, Marselisborg (2015).

- Udbredelse af kendskab blandt kommunens personale om tilbud til ældre gennem informationsmøder og Kom Med!-folder
- Etablering af Kom Med!-hjemmeside, hvor aktiviteterne kan findes
- Kompetenceudvikling af frivillige og ansatte med Marselisborg-konsulenter samt fælles udviklingsmøder med relevante oplægsholdere for frivillige og ansatte
- Kom Med! har styrket kendskabet mellem frivillige, foreninger og kommunale medarbejdere og har øget interessen for at samarbejde
- Kom Med! har skabt en bred forståelse blandt medvirkende medarbejdere og frivillige i foreningslivet af, hvor

vigtig brobygning mellem kommune og civilsamfund er i forhold til at skabe bedre livsforhold til sårbare ældre

Centrale erfaringer fra Kom Med!-projektet

En del af de resultater, som er listet ovenfor, relaterer sig til det andet ben i projektet, nemlig samarbejdet mellem kommunens frontpersonale og civilsamfundet, og herunder især kendskab til hinanden og hinandens aktiviteter. Denne del af erfaringsopsamlingen viser blandt andet, at:

- Brobygningsaktiviteter til sårbare ældre handler om at skabe tilgængelige og inkluderende tilbud, hvilket kræver:
 - Viden om tilbud hos frontpersonale
 - Fokus på inklusion i eksisterende tilbud blandt de frivillige foreninger

Fakta om ensomhed

Ensomhed kan defineres som en individuel følelse af at være uønsket alene. At være ensom er ikke det samme som at være alene. Man kan være selvvalgt alene, men man vælger ikke selv at føle sig ensom. Man kan også føle sig ensom, selvom man er sammen med andre, hvis man ikke føler sig som en del af fællesskabet

Forskning peger på, at ensomhed mindsker livskvalitet og både kan have fysiske og psykiske konsekvenser:

- Hver 4. dansker over 65 år føler sig ofte eller en gang imellem uønsket alene
- Ældre, der oplever ensomhed, vurderer deres helbred som dårligere og bruger sundhedsvæsenet mere
- Ældre, der oplever ensomhed, har markant større risiko for at skulle modtage hjemmepleje end ældre mennesker, som ikke oplever ensomhed

- Årligt er ca. 250.000 kontakter til almen praktiserende læge relateret til svage sociale relationer
- Ældre, der oplever ensomhed, bliver i højere grad syge, og har sværere ved at overvinde sygdom end ældre, der har stærke sociale relationer
- Hvert år er ca. 10.000 hospitalsindlæggelser relateret til svage sociale relationer
- Ensomhed har ligeså stærk indflydelse på dødeligheden som andre risikofaktorer som rygning, alkoholindtag, fysisk inaktivitet og overvægt
- 1.000-1.500 dødsfald om året kan relateres til svage relationer
- Knap 5.000 danskere over 65 år dør hvert år uden familie eller venner omkring sig

Kilde: 'Forebyggelse på Ældreområdet' - Ensomhed og social isolation, Sundhedsstyrelsen (2015), Ensomhed blandt ældre: Myter og fakta, Aktivt ældreliv, Marselisborg (2015), Forebyggelse af ensomhed blandt ældre, Marselisborg (2015), Den nationale Sundhedsprofil, Sundhedsstyrelsen (2013)

Hvad kan samskabelse bidrage med?

- Samskabelse kan skabe effektive løsninger på komplekse udfordringer ved at inddrage og aktivere forskellige menneskers erfaringer, viden og fagligheder
- Samskabelse er en metode til at skabe innovative løsninger sammen med borgeren
- Samskabelse vil ofte føre til bedre måder at løse opgaver mere effektivt for organisationen
- Samskabelse kan give frivillige og kommunale medarbejdere større gensidig respekt for hinandens faglighed og arbejde, samt oplevelsen af at spille på samme hold. På lang sigt er det med til at skabe fælles fodslag og smidige arbejds gange i kommunen

Samskabelse - fra tendens til forandring i praksis, Marselisborg (2015), Samskabelse eller samarbejde, Ingerfair (2014), s. 23-27, Helle Hygum Espersen, 'At kvalificere samskabelses-dagsordenen i en kommune' (KORA, 2015)

- Etablering af særlige tilbud målrettet f.eks. nye deltagere eller borgere, der er begrænset fysisk.
- Der dannes relationer blandt deltagerne, når en konkret aktivitet kobles med socialt samvær. F.eks. har den fælles kaffedrikning efter gåturen betydet, at deltagerne i gå-grupperne også mødes i andre sammenhænge.
- Deltagelse i foreningstilbud og etablering af netværk udgør en væsentlig forebyggelsesindsats, der støtter og motiverer borgerne til (fortsat) at leve et aktivt liv og at kunne indgå på ligeværdige vilkår i sociale fællesskaber.
- Jo mere afgrænset problemstillingen er, jo mere konkrete bliver både medarbejdere og civilsamfunds-aktører om, hvad de hver især kunne byde ind med.
- Et samarbejde på tværs af kommune og civilsamfund kræver koordinering af samarbejdet og engagement fra begge sider, herunder er ledelsesopbakning til de kommunale deltagere væsentligt.
- Det har været en fordel, at Frivilligcenter Hillerød overvejende har haft den koordinerende rolle, fordi de både har kendskab til og har dagligt samarbejde med de frivillige foreninger

I forhold til målgrupperne har Kom Med! haft et tostrengt fokus:

- Det har dels været at styrke de frivillige (og deres foreninger) i at nå og inkludere sårbare målgrupper samt at styrke dem i at samarbejde og etablere netværk med kommunen om dette.
- Mange frivillige og foreninger tilbyder allerede sociale og aktive fællesskaber for ældre, men kan have svært ved at få deres tilbud og muligheder ud til de mere sårbare i målgruppen. Desuden har de begrænset erfaring med at samarbejde med kommunale medarbejdere om formidling af oplysninger og rekruttering af relevante deltagere.
- Dels at styrke kommunale medarbejdere i deres kendskab til foreninger, og hvordan de kan bygge bro mellem borgere, kommune og civilsamfund. Kommunens personale på ældre- og sundhedsområdet er i kontakt med mange ældre borgere, men har begrænset kendskab til og erfaringer med at samarbejde og netværke med frivillige og foreninger.
- Traditionelt har det ikke været en del af frontpersonalets arbejds- og ansvarsområde at bruge tid på at understøtte relationer og brobygning mellem den borger, de hjælper, og civilsamfundet.

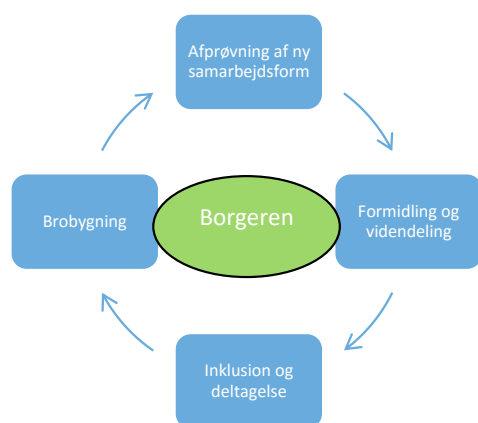
Opmærksomhedspunkter ved samskabelse

- I samskabelse er det umuligt at forudsige resultatet og processen. Det kræver, at dem der er med i projektet, er åbne overfor, at løsningen bliver anderledes end forventet
- Samskabelse handler om at afprøve nye ting. Derfor er det svært at sige noget om effekten (outcome) af samskabelsesprojekter. Derimod kan der ofte fremvises gode resultater (output) af samskabelse. Dette gør sig også gældende i Kom Med!, hvor projektet har skabt en række konkrete resultater, hvorimod det er sværere at konkludere effekten på i forhold til at mindske ensomhed
- I samskabelse tager samarbejdet ofte ikke form som et egentlig projekt, men drejer sig om at indføre ny tænkning om, hvordan man samarbejder og inddrager hinanden på nye måder
- Samskabelse forudsætter nye måder at arbejde på, da medarbejdere og ledere i kommunen får en mere faciliterende og superviserende rolle. Kom Med! har tydeliggjort, at det i høj grad fortsat er behov for at fokusere på medarbejdernes rolle i samskabelsesprocesser – fra levering af ydelser til at 'medproducere' sammen med mange andre
- Det er en ressourcekrævende samarbejdsform, der baserer sig på personlige relationer, tillid og viljen til at ville samarbejde

Samskabelse – fra tendens til forandring i praksis, Marselisborg (2015), Samskabelse eller samarbejde, Ingerfair (2014), s. 23-27, Helle Hygum Espersen, 'At kvalificere samskabelses-dagsordenen i en kommune' (KORA, 2015)

SAMLET LÆRING OG FREM-ADRETTEDE ANBEFALINGER FRA KOM MED!

At arbejde samskabende på at mindske og forebygge ensomhed er omfattende og komplekst. Det har været nyt for alle parter både at arbejde om en åben udfordring, der først skulle defineres og findes løsninger på og at gøre dette på tværs af kommune og civilsamfund. I løbet af projektet har der imidlertid tegnet sig en model, der kan anskueliggøre, hvilke indsatsområder, der har vist sig at være vigtige at kommune og frivillige (sam)arbejder om for at skabe ensomheds-forebyggende aktiviteter. Modellen skitserer samtidig de områder af samskabelsesprocessen, der er arbejdet med i Kom Med!

Kom Med! er det første projekt i Hillerød Kommune, som målrettet er udviklet og gennemført som et samskabelsesprojekt. Igennem projektet har det vist sig, at samskabelse som en samarbejdsform både indeholder nye muligheder, men også nye udfordringer. Der er opnået læring i forhold til a) samskabelse som en ny samarbejdsform, b) formidling og videndeling, c) inklusion og deltagelse samt d) brobygning. I det følgende beskrives den vigtigste læring om samskabelse i praksis samt anbefalinger til, hvordan der fremadrettet kan arbejdes dels med samskabelse og dels med forebyggelse af ensomhed blandt ældre. For yderligere uddybning se bilag 1 (analysen).

Læring i forhold til at afprøve en ny samarbejdsform – samskabelse

- Projektets fokusområder og indsatser bør afgrænses tidligt i processen som delmål, for at skabe fremdrift og bevare deltagerens motivation
- Samskabelsesprocessen bør koncentrerer om få, men engagerede deltagere

- Samskabelse kræver ledelsesopbakning og tid til at investere i og prioritere samarbejdet

I Kom Med! Har man bevidst forsøgt at involvere et bredt udsnit af relevante medarbejdere og frivillige i indsatsen mod ensomhed blandt ældre. Dels for ikke at ekskludere nogen, og dels fordi deltagerens mulighed for indflydelse er størst jo før de involveres i processen.

En omkostning ved at involvere så mange relevante parter og etablere mange nye ensomhedsforebyggende initiativer er dog, at projektets formål kan blive uklart for nogle. Samtidig har der ikke i projektet været de nødvendige ressourcer og organisatoriske opbakning til at understøtte de mange personer og initiativer, der er arbejdet med at engagere og igangsætte.

Det er en præmis for samskabelse at have åbne rammer i forhold til problemstilling, løsninger og målgruppe. Men erfaringer fra Kom Med! viser, at det er nødvendigt at man på et tidspunkt i projektperioden afgrænser målgruppen og de udfordringer, der søges løst, for at kunne skabe konkrete samarbejder og initiativer og bevare motivationen blandt de involverede.

Det anbefales derfor, at der fokuseres på få udvalgte ensomhedsforebyggende initiativer, hvor det afgørende er, at deltagerne er motiverede til at engagere sig og samarbejde.

Det vil være oplagt at fokusere på at skabe samarbejde mellem Træningssektionen og frivillige foreninger om udslusning/brobygning fra genoptræningsforløb til aktivitetstilbud i civilsamfundet. Samt at forsætte med at udbrede gå-grupper for mindre mobile ældre, evt. i samarbejde med plejacentre, der har vist stor interesse for at støtte tiltaget.

Erfaringsopsamlingen viser, at én af de største udfordringer i Kom Med! har været, hvordan projektet er blevet håndteret internt i organisationen. Det kan tyde på, at det ikke er fremgået klart, at samskabelse kan være en ressourcekrævende samarbejdsform, som kræver ledelsesopbakning, prioritering og måske nye arbejdstilgange for medarbejderne. Samskabelse kræver en prioritering af medarbejderressourcer i samarbejdet og at ledelse og politikere er indforstået med, at det kan være en tids- og ressourcekrævende metode, men som til gengæld kan skabe effektive, varige og bedre løsninger. Projektet ville sandsynligvis have givet endnu bedre resultater, hvis den enkelte medarbejder var blevet bakket op i at prioritere projektet, og i, at det kræver engagement, initiativ og handling at deltage – også selvom det ikke fra starten

står klart, nøjagtigt hvilke typer af aktiviteter og samarbejder, deltagelsen skal munde ud i. Frem over er det derfor vigtigt, at kommunale medarbejdere og frivillige, forud for at et samskabelsesprojekt iværksættes, gør sig grundige overvejelser om, hvorfor man vil samskabe og hvad samarbejdet kræver, samt hvilke ressourcer, der er til rådighed¹.

Læring i forhold til formidling og videndeling

- Kendskab på tværs har øget interesse og mulighed for samarbejde mellem frivillige og medarbejdere til glæde for målgruppen
- Kom Med! har styrket kendskabet til og øget synlighed af aktiviteter for ældre i Hillerød

Kom Med! har skabt bedre kendskab mellem frivillige og kommunale medarbejdere, og har betydet, at begge parter har fået større forståelse for hinandens virke, ressourcer og samarbejdsmuligheder. Det er blevet tydeligere for både frivillige og medarbejdere, at der er interesse og velvilje for at ville samarbejde om tilbud til sårbare ældre. Denne indsigt er en afgørende faktor for at kunne samarbejde, og der er dermed etableret et godt grundlag for et videre og stærkere samarbejde mellem kommune og civilsamfund.

Kom Med! har styrket de medvirkende kommunale medarbejders kendskab til tilbud og muligheder for ældre i Hillerød, og her ligger fortsat et stort potentiale for at udbrede kendskabet endnu bredere i kommunen. Derudover er det vigtigt, at der blandt ledelse og medarbejdere er forståelse for og accept af, at formidling af foreningstilbud og netværk til borgere er helt afgørende for at tilbud som disse skal lykkes og kan få den forventede forbyggende effekt, og for at kunne støtte og motivere borgerne til (fortsat) at leve et aktivt liv. Samarbejdet og videndelingen med frivillige og foreningerne kan netop bidrage til dette..

Læring i forhold til inklusion og deltagelse

- Fælles viden og forståelse for problemstilling og målgruppe bør opbygges tidligt i processen
- For at minimere ensomhed er der behov for inkluderende fællesskaber, der arbejder bevidst og målrettet med rummelighed og aktiv deltagelse i foreningslivet
- Aktiviteter med et dobbelt fokus både på det sociale aspekt og på bevægelse kan give deltagerne social kapital i form af værdifulde relationer, der også bygges videre på uden for projektets rammer
- Deltagerne oplever, at det giver større livskvalitet at deltage i Kom Med!-tilbuddene, fordi de både får mo-

tion og indgår i et fællesskab, og i rammer, hvor der er plads til alle

I et samskabelsesprojekt er det vigtigt, at alle deltagere får fælles viden om den problemstilling, der søges løst og den målgruppe, der arbejdes med. Fælles viden sikrer, at deltagere, der involverer sig i projektet er afklaret med, hvad de er en del af, og hvilken udfordring de skal bidrage til at løse. I Kom Med! var Marselisborgs kompetenceudviklingsforløb om ensomhed og fællesskaber på ældreområdet netop med til at konkretisere ensomhedsproblematikker og give bud på, hvordan ændrede tilgange, samarbejder og handlinger kan forebygge og mindske ensomhed.

Kompetenceudviklingsforløbet har skabt vigtig og nødvendig viden om ensomhed og handlemuligheder blandt frivillige og medarbejder, og det giver et stort potentiale at bygge videre på.

I opstartsfasen blev en række sociale, patient- og ældreforeninger inviteret, for at kunne repræsentere målgruppens behov, udfordringer og løsninger. De fleste sociale foreninger og grupper har fokus på at sikre gode betingelser for foreningsaktiviteter og ikke nødvendigvis at påvirke samfundet i en bestemt retning. Derfor har det været vigtigt at arbejde med inklusion både i forhold til foreningernes aktiviteter og tilgangen til at etablere aktiviteter. Fremadrettet bør der arbejdes med, at repræsentanter for målgruppen af sårbare ældre involveres direkte i Kom Med! og i udformningen af projektets initiativer.

For at gøre en reel indsats mod ensomhed vil det være en fordel, at civilsamfundets foreninger og fællesskaber arbejder bevidst med inklusion. Det kræver en holdningsændring blandt nogle frivillige og foreninger at se og anerkende betydningen af deres sociale rolle, og hvordan de kan arbejde med inklusion og fortalervirksomhed i forhold til sårbare målgrupper.

Læring i forhold til brobygning

- Samskabelse forudsætter, at der arbejdes med nye roller og tilgange hos både medarbejdere og frivillige

Kom Med! projektet udsprang at et konkret ønske fra træningssektionen om at kommune og civilsamfund kan samskabe og dermed samarbejde på nye måder, hvor kommune, borger og civilsamfund skaber velfærd sammen. Men den kræver prioritering, nye arbejdstilgange og indsiger og koordinator, der kan understøtte.

At afprøve en helt ny samarbejdsform har betydet usikkerhed hos flere deltagerne i forhold til, hvad der

blev forventet af dem og hvad de kunne forvente af hinanden i samarbejdet. Dette har givet anledning til frustrationer, misforståelser og manglende handling. Det har dels skyldtes manglende afklaring og internt i organisationerne og dels, at det ikke har været tydeligt for deltagerne at et af succeskriterieret for Kom Med! var at udvikle nye samarbejds måder, relationer og netværk mellem kommune og civilsamfund – ikke kun at etablere en række nye aktiviteter og tiltag.

For medarbejdere betyder det konkret, at deres roller ændrer sig fra at yde en retssikker velfærd til også at spille en mere faciliterende rolle, hvor velfærd skabes i samarbejde med borgeren selv, netværk og civilsamfund.

I Kom Med! er frivillige og medarbejdere indgået i et samarbejde på lige vilkår og med en fælles interesse for udfordringer relateret til ældre og ensomhed. Det har skabt et spirende netværk, relationer på tværs af kommune og civilsamfund samt skabt kendskab til og forståelse for hinandens verdener, hvilket er afgørende, hvis der skal samarbejdes mere og bedre mellem Hillerød kommune og frivillige foreninger. Kom Med! har dermed etableret et værdifuldt fundament for flere konkrete tværgående samarbejder.

For fortsat at styrke disse mulige samarbejdsrelationer og videreføre arbejdet med ensomhedsforebyggende indsatser er det nødvendigt, at der fortsat prioriteres en overordnet og fokuseret koordinering.

ANALYSE: UDDYBNING AF LÆRING OG ANBEFALINGER PÅ PROJEKTETS INDSATSOMRÅDER

Der er blevet arbejdet med de fire forskellige indsatsområder, samskabelse, formidling, inklusion og brobygning, på forskellige måder blandt frivillige og medarbejdere. Ideen med at se projektet gennem disse fire indsatsområder er at gøre resultater og læring indenfor det enkelte område tydeligere.

Analysen af den læring, der er opnået indenfor hvert indsatsområde er baseret på fire kvalitative fokusgruppeinterviews med hhv. medvirkende repræsentanter fra fem forskellige frivilligrupper og foreninger, fem medarbejdere fra henholdsvis Træningssektionen, Grønnegadecentret og sundhedsfaglige konsulenter samt projektets styregruppe, der består af fire ledere for hhv. Hjemmeplejen, Træningssektionen, Ældre og Sundhed og Frivilligcentret.

Indsatsområde: 'Afprøv ny samarbejdsform – samskabelse'

Dette indsatsområde har haft til formål at afprøve samskabelse som en samarbejdsform og en måde at løse en kompleks social udfordring på – sammen og på tværs af kommunale medarbejdere og frivillige.

Afholdte aktiviteter i forhold til at samskabe:

- Der er afholdt 37 møder (udviklingsgruppemøder såvel som opfølgende møder) om ensomhed, sårbarhed og inaktivitet blandt ældre, samt om muligt samarbejde med frivillige og foreninger med Hjemmeplejen, Træningssektionen, Visitationen, Rehabiliteringen og med pleje- og ældrecentre.
- Derudover med private aktører som læger, fysioterapeuter, kirkelige medarbejdere og Brohuset

Læring: Projektets fokusområder og indsatserne bør afgrænses tidligere i processen for at skabe resultater og derved bevare deltagerens motivation

Fra starten har frivillige og medarbejdere selv skulle være med til at definere målgruppe og indsatsområder, og til at igangsætte aktiviteter. Det har været en udfordring for mange frivillige og medarbejdere at forstå, at de selv skulle definere projektets målgruppe og indsatsområder og skabe de aktiviteter og synlige resultater, de ønskede at se. Særligt for flere medarbejdere har samskabel-

sesprocessen virket tidskrævende og det var svært at affinde sig med, at samskabelse ikke umiddelbart giver konkrete resultater, men har et langt større fokus på netværk og videndeling.

En udfordring er, at samskabelse på mange måder står i kontrast til de kommunale arbejdsgange, særligt på sundhedsområdet, der er præget af dokumentation, kvalitetssikring og faste forløb.

"Det var fint, at det i starten var lidt forvirrende. Men hvis det fortsætter, bliver det for abstrakt. I starten var det rigtig godt og inspirerende, at der var så mange input, nye indtryk, og at man var inkluderende. Men så stod det stille. Her skulle vi have valgt noget ud og have udvalgt nogle personer til at gå videre med det. Og sat nogle rammer for personalets deltagelse. Når man ser tilbage, skal et sådant projekt fremadrettet køres mere stramt/afgrænset. For ellers er det svært at bibeholde ejerskabet, sin energi og sit fokus på projektet" (kommunal medarbejder).

Både frivillige og medarbejder har set potentialet i at mødes, lære hinanden at kende og samarbejde om at gøre en indsats mod ensomhed. Men fokus på erfaringsdeling, netværk og relationskabelse har været svært at forholde sig til for medarbejdere, der har efterspurgt hurtige og konkrete resultater, hvilket har drænet energien og motivationen for nogle. En måde at imødekomme dette er, at der på et tidspunkt i projektet udvælges et eller to initiativer, hvori opgaverne konkretiseres, og hvor der indgås forpligtende aftaler mellem samarbejdsparterne om konkrete opgaver.

Det giver også større mulighed for at involvere målgrupper af sårbare ældre, som vi i Kom Med!-projektet generelt har haft meget svært ved at identificere og dermed involvere i projektet.

"Det ville være godt, hvis projektkoordinatoren var mere konkret og sagde: "nu er vi nået hertil og hvad gør vi så?" Så det forventes, at deltagerne yder noget mere – og noget mere konkret" (kommunal medarbejder).

Læring: Samskabelsesprocessen bør koncentreres om få, men engagerede deltagere

I Kom Med! har det været vigtigt at inddrage så mange relevante medarbejdere og frivillige som muligt, dels for at få så mange perspektiver og løsningsforslag med og dels for at projektet ikke ekskluderer nogen.

Der har dog været frafald blandt deltagere enten pga. ændrede ansættelsesforhold eller fordi deltagerne ikke kunne se relevansen af Kom Med! Derimod er det tydeligt,

at de frivillige, der fortsat er engageret i Kom Med!, er dem, der har en interesse i målgruppen eller allerede er engageret i aktiviteter for og med sårbare ældre.

"Projektet rammer lige ned i det, som jeg er interesseret i..." (frivillig).

"Det dér med at få fat i dem, der aldrig kommer nogen steder... og at gøre lidt gavn for dem" (frivillig)

"Udviklingsgruppemøderne har været gode. Hvis det havde været spild af tid, var jeg ikke kommet. Jeg har så meget at lave, så jeg kommer kun til det interessante. Og det er dette her" (frivillig).

Desuden har de frivillige, der er involveret, oplevet det som relevant og motiverende at mødes med andre, der deler samme interesse, og Kom Med! har været med til at skabe netværk og styrke samarbejdet mellem frivillige på tværs af respektive foreninger og grupper. Det har bl.a. resulteret i, at en gruppe frivillige er gået sammen om at udvikle et nyt initiativ, der skal introducere tilbud og muligheder for "nye" seniorer, dvs. tilflyttere og ældre i overgangen til pensionsalderen i Hillerød.

"Det har været en øjenåbner for os frivillige med en fælles interesse for ældre motionsfrivillige at mødes indbyrdes. Det har åbnet øjne for kundskaber og muligheder" (frivillig).

Kom Med! har i hele projektperioden haft stor fokus på at få så mange aktører med som muligt, for at arbejde fra flest mulige fronter. En læring er, at omkostningen ved at forsøge at få så mange involverede som muligt med er, at projektets formål kan blive uklart, og at interessen dermed svinder. Det vil styrke projektet, hvis der på et tidspunkt i projektperioder prioriteres at skabe forpligtende samarbejder mellem færre samarbejdsparter, fremfor at forsætte med at involvere nye parter.

"Initiativet er godt – men det er svært at være så mange. Dels fordi det har været forvirrende, dels fordi fremdriften ikke har været at fornemme. Når udviklingsgruppen hele tiden skal favne nye, risikerer man ofte, at der bliver mange gentagelser" (kommunal medarbejder).

"Samskabe er rigtig godt – men det tager tid. Processen bliver langsommere, når der er så mange med. Men idéen er rigtig god" (kommunal medarbejder).

Læring: Samskabelse kræver ledelsesopbakning og reel tid til at investere i og prioritere samarbejdet

For frivillige og medarbejdere har tid og ressourcer været en stor udfordring i forhold til at engagere sig i Kom

Med! Deltagelse i projektet opfattes af alle interviewede medarbejdere som en 'ekstra' opgave, som de skal involveres i – men reelt ikke har tid til, da der ikke har været nogen afklaring i deres organisation om, hvem der skal deltage, hvordan de skal deltage, og hvilke ressourcer de har til det.

"Den helt store udfordring er, at der ikke er defineret et ordentligt tidsinput. Det trækker mange ressourcer, men som kommunalt ansat er der ingen konkret ramme for, hvor mange ressourcer, den enkelte medarbejder skal lægge i projektet. Det er ikke clearet med den enkelte leder. Og det kan påvirke energien. Fordi man ikke føler, man har tid" (kommunal medarbejder).

"Som enkeltperson tænker man: Hvad forventes der af mig? Hvor meget tid skal jeg bruge, og hvor skal tiden tages fra? Der skal være meget ledelsesopbakning. Der har slet ikke været noget. Lederne skal være med – og finde økonomi, så deltagelse i projekterne kan prioriteres. Det vil også give ejerskab i projektet" (kommunal medarbejder).

Alle interviewede medarbejdere efterspørger ledelsesopbakning for at kunne prioritere deres deltagelse og engagement i Kom Med! En efterspørgsel som umiddelbart står i kontrast til de interviewede lederes udtalelser om og forståelse for, at samskabelse netop kræver tid, ressourcer og ledelsesopbakning.

"Vedholdende ledelses-fokus er alfa og omega. Det er lederens opgave, at medarbejderne har fokus og spørger ind, og at sikre, at der holdes fast på det" (styregruppedlem).

"Samskabelse kræver tid og ressourcer. Men det er en investering, og det skal vi huske. Vi må give tid og ressourcer, så det kan lade sig gøre. Vi som ledere har et kæmpe ansvar for at holde gryden i kog.

Man må prioritere det. Derfor må det også indskrives som en del af kerneopgaven" (styregruppedlem).

Udtalelserne vidner om, at flere medarbejdere i Kom Med! ikke oplever, at de har fået den nødvendige opbakning og prioritering fra deres leder for at deltage. Samskabelse bør ikke anses som en ekstraopgave for medarbejderne, for på den måde vil det næppe lykkes. Der er derfor brug for, at der internt i kommunen præciseres formål med at samskabe, hvem der skal deltage samt hvilke ressourcer, der kan lægges i samarbejdet.

Indsatsområde: 'Formidling og videndeling'

Dette indsatsområde har til formål at synliggøre og formidle eksisterende aktiviteter og tilbud til ældre i Hillerød blandt kommunale frontmedarbejdere på ældre- og sundhedsområdet, herunder at styrke kendskabet og samarbejdet mellem medarbejdere, frivillige og foreninger.

Afholdte aktiviteter i forhold til formidling og videndeling

- Der er afholdt 7 udviklingsgruppemøder, hvor repræsentanter fra foreningsliv og kommune har mødtes og delt erfaringer om ældre, ensomhed og inaktivitet samt drøftet mulige samarbejdsinitiativer
- Udvikling og distribution af Kom Med!-folder, der samler motions- og bevægelsestilbud for ældre i Hillerød. Folderen er uddelt til kommunale frontmedarbejdere, og er placeret på offentlige steder i Hillerød. Pt. er der uddelt ca. 2000 stk.
- Udvikling af hjemmesiden: www.kommedhillerod.dk, der digitalt samler aktiviteter og tilbud for ældre i Hillerød
Udgivelse af Kom Med! nyhedsbrev 4 gange årligt, der informerer om aktiviteter i Kom Med!
- Afholdelse af Kom Med! kampagneuge i september 2015 annonceret med avisannoncer. Fokus var på aktiviteter og tilbud til ældre i Hillerød i samarbejde med frivillige, foreninger, LOF, Grønnegadecentret og Hjemmeplejen

Læring: Kendskab på tværs har øget interesse og mulighed for samarbejde mellem frivillige og medarbejdere til glæde for målgruppen

Både gruppen af frivillige og medarbejdere oplever, at deres deltagelse i Kom Med! har givet dem bedre kendskab til hinanden, og at det kendskab er en styrke i forhold til fremtidigt samarbejde.

"Vi har fået indsigt i foreningernes arbejde og oplevet deres store engagement – det tager man med sig" (kommunal medarbejder).

Samtidigt er der dog en generel oplevelse af, at der endnu ikke er etableret reelt samarbejde mellem foreningerne og Hillerød Kommune.

"Jeg tror ikke, at vi har fået mere samarbejde med frivillige end vi havde i forvejen. Lige nu er det nok mere et kendskab. Kendskabet til frivillige er ikke så relevant endnu – vi er ikke nået dertil. Men når vi bliver mere konkrete og starter et reelt samarbejde, så bliver det relevant, at vi har mødtes, fået ansigt på og snakket med hinanden" (kommunal medarbejder).

"Umiddelbart er det nyt for os, i kommunal kontekst, det med at afgive kontrol. Det er det rigtige, men det er også svært. Vi har fået nye samarbejdsrammer og indgange med de frivillige. Det tager helt vildt lang tid – og det er jeg overrasket over. Men det er også en læring" (styregruppemedlem).

Læring: Kom Med! har styrket kendskabet og øget synlighed af aktiviteter for ældre i Hillerød

Der har været stor tilfredshed med Kom Med!-folderen som et konkret redskab, der gør det nemt at formidle de mange tilbud og aktiviteter, der er for ældre i Hillerød. Folderen er særligt anvendt til at give borgere i genoptræning på Træningssektionen overblik over vedligeholdelsestræning i civilsamfundet.

"Jeg har lært, at paletten af tilbud er bredere. At der findes endnu flere tilbud end jeg kendte til eller havde regnet med. Jeg har fået mere viden om, at der er SÅ mange forskellige områder, man kan være aktiv på, og hvordan man kan kontakte dem" (kommunal medarbejder).

Men der er fortsat behov for, at brugen af folderen integreres endnu mere som en del af de kommunale arbejds gange i træningssektionen, samt at kendskab til og brugen af folderen udbredes i Hjemmeplejen, Visitationen, Rehabiliteringen mm.

"Folderen er rigtig god og konkret. Og den deles ud til mange, og er relevant for mange grupper, fx kroniker-grupperne. Men det er en udfordring, at få brugen af folderen indarbejdet i dagligdagen. For det kan være svært for kollegaer at huske, at den er et redskab, der kan bruges til vejledning" (kommunal medarbejder).

"Folderen fungerer rigtig godt og bliver brugt rigtig meget i Træningssektionen. Det er et godt arbejdsredskab, men der er lang vej fra at give en folder til at "stå der henne" (kommunal medarbejder).

Derudover er det også vigtigt, at medarbejdere ved, hvorfor de uddeler folderen. At det bliver tydeligt, at samarbejdet med frivillige netop kan motivere borgere til (fortsat) at leve et aktivt liv med høj livskvalitet, f.eks. ved at fortsætte vedligeholdelsestræningen gennem samvær med ligesindede.

"Kommunikation omkring hvorfor vi [kommunen] gør det her, er vigtig. Så det ikke bare bliver en spareøvelse. Hvis vi skal have alle med på dette, skal de også vide hvorfor vi gør det. Det er vigtigt, at det italesættes, at de fleste folk gerne vil klare sig selv – borgerne skal også vide, hvorfor det er en god ide, at vi i kommunen gerne vil have, at de kan og gøre mere selv" (styregruppemedlem).

Indsatsområde: 'Inklusion og deltagelse'

Dette indsatsområde har til formål at styrke viden om ensomhed, fællesskaber og de handlemuligheder, der er for at arbejde med inklusion. Det gælder både som i forhold til foreningerne, med fokus på at give sårbare ældre mulighed for at deltage i aktiviteter, hvor de kan blive del af et fællesskab, og som kommunal medarbejder, der arbejder for at styrke borgerens mulighed for at spille en rolle i eget liv.

Afholdte aktiviteter i forhold til at fremme modtagelse, inklusion og deltagelse

- Ca. 35 medarbejdere og 30 frivillige og foreningsrepræsentanter har deltaget i tre kompetenceudviklingsforløb om ensomhed og fællesskaber afholdt af Marselisborg
- Afholdelse af et temamøde om 'frivilligt følgeskab' og om, hvordan foreninger kan arbejde for at hjælpe nye medlemmer/deltagere ind i foreningen
- Kom Med! ugen resulterede i synlighed blandt målgruppe. F.eks. fik ni nye henvendelser fra ældre (sårbare) borgere, der ønskede støtte til at finde og deltage i fællesskaber og aktiviteter.

Læring: Det er vigtigt at sikre fælles viden om og forståelse for problemstilling og målgruppe tidligt i processen

I Kom Med! arbejdes der både med en meget kompleks udfordring, en målgruppe der er svær at definere, og samtidig afprøves en ny samarbejdsform. Det er mange ting på én gang, og derfor er der i løbet af projektet påstået et behov for at få mere konkret viden om ensomhed og en fælles forståelse for projektets målgruppe.

I foråret 2015 blev der afholdt et kompetenceudviklingsforløb om ensomhed og fællesskab på ældreområdet for medarbejdere og frivillige, faciliteret af Marselisborg. Kompetenceudviklingsforløbet var et udslagsgivende punkt i Kom Med!, da det konkretiserede projektets målgruppe, gav konkrete værktøjer til at opspore ensomhed, viden om oplevelsen af ensomhed og inspiration til handling.

"De interviews, som Marselisborg havde lavet [som en del af kompetenceudviklingsforløbet], det gjorde så stort indtryk på mig. Det fik mig op af stolen, og fik mig til at tænke, at vi skal gøre en forskel."
(kommunal medarbejder).

"De [Marselisborg] fik det defineret lidt tydeligere for os, hvor svært det er med ensomhed. Det blev skitseret rigtig godt – også hvordan man kan handle. Der blev sat mange tanker i gang i de foredrag."

Det var en stor motivationsfaktor. Det gav en lyst til at være med her [i Kom Med!]" (frivillig).

"Det gjorde en forskel at få fælles viden fra Marselisborg om ensomhed, fællesskab og samskabelse. Her skete der en forskel. Vi fik skitseret projektets præmis, og fik et fælles udgangspunkt, som alle kunne relatere til" (styregruppemedlem).

Marselisborgs kompetenceudvikling var med til at udbrede fokus på ensomhed bredt i kommunen, bl.a. blandt praktiserende læger, Hjemmeplejen og Visitationen og forskellige foreningsrepræsentanter. Det har været vigtigt, da både medarbejdere og frivillige har efterspurgt, at flere relevante medarbejdergrupper og frivillige involverede sig i Kom Med!

"Det var rigtig godt med Marselisborg, da det på den måde kom ud til flere relevante parter og kollegaer i organisationen, som det ellers er en udfordring at formidle videre til" (kommunal medarbejder).

Kompetenceudviklingsforløbet var for mange med til at give motivation og gejst til at gøre en indsats mod ensomhed. Efterfølgende har der dog været frustrationer blandt medarbejdere og frivillige over, at den store opbakning og gejst, der sås blandt medarbejdere til kompetenceudviklingsforløbet hurtig forsvandt i organisatoriske udfordringer og arbejdspress.

"Jeg var lidt frustreret over, at de folk, der sad ved det første møde fra Hjemmeplejen og sad og klappede i hænderne og sagde "nej, hvor er det fantastisk", de har været fraværende lige siden. Derfor tænker jeg, at vi har siddet som Tordenskjolds soldater, og det sidste møde, hvor jeg sad og talte kommunale medarbejdere og frivillige ind i dette her, var fremmødet simpelthen så ringe, synes jeg" (kommunal medarbejder).

Læring: For reelt at mindske ensomhed skal der arbejdes mere bevidst med inklusion i foreningslivet

Deltagelse i sociale aktiviteter er i sig selv ikke nok til at mindske ensomhed. Det udslagsgivende er, om man føler sig velkommen, bliver lagt mærke til, og får lov at spille en rolle. Det er nærvær og ikke samvær, der er det primære.

"Det nede i Støberihallen [Marselisborgs kompetenceudviklingsforløb] var rigtig godt. Det har givet et indtryk af, hvad ensomhed er eller kan være, og at det ikke blot handler om at følges, men også om at blive inkluderet. Det var vigtigt at få løftet noget faktisk op – og være med til diskussionerne" (kommunal medarbejder).

Det var vigtig læring i Kom Med! projektet, og betød, at et mere eksplicit fokus på inklusion i foreningernes og civilsamfundets fællesskaber er nødvendigt, hvis der skal gøres en reel indsats mod ensomhed. Flere medarbejdere og frivillige har påpeget, at det at have én at følges med gør det nemmere at komme hjemmefra og at deltage i sociale og aktive fællesskaber. Derfor er der i Kom Med! taget initiativ til at forsøge at etablere en 'følgeskabs-ordninger' forankret i de enkelte foreninger.

Læring: Der er behov for målrettede aktiviteter for de sårbare ældre, hvor der både er bevægelse og socialt samvær.

Når vi spørger deltagerne i de forskellige Kom Med!-aktiviteter, fremgår det, at det står centralt for dem, at tilbuddene er målrettet til dem. Det er afgørende, at der er "plads til alle", og at også deltagere med fysiske begrænsninger kan føle, at det er accepteret, og at de deltager så godt de kan.

"På et af de andre Styrk din Krop-hold er der faktisk to, der er i kørestol og én der går med krykker. Og de kan jo ikke være med til så mange ting. Men nogle gange laver vi en hel time med styrkeøvelser på stolen, og det er faktisk rigtig hårdt" (deltager på Styrk din krop-hold).

Kom Med!-aktiviteterne har også vist, at det gør en afgørende forskel, at aktiviteterne også indeholder det sociale aspekt. Kaffepausen er lige så vigtig som bevægelsen, og flere af deltagerne har skabt venskaber uden for Kom Med!-regi, og følges f.eks. til middag i Grønnegadecentret. Det giver dem også værdi, at de kender hinanden, når de mødes i området, og at de har mulighed for at kontakte hinanden – med andre ord, at de er blevet del af hinandens netværk. Det giver øget livskvalitet blandt deltagerne, og giver et fællesskab, der styrker den enkelte i lokalområdet, på trods af fysiske begrænsninger, at man måske har mistet sin ægtefælle eller er ny-tilflytter.

"Vi går også til spisning i Grønnegadecentret én gang om måneden – det er faktisk næsten alle fra gå-gruppen efterhånden. For vi har jo fået dem lokket med. For man får jo lyst til at tage med, når man hører fra de andre om, hvordan det er. Vi har også været i biografen sammen" (deltager i gå-gruppe).

"Jeg har gået til gymnastik hele mit liv, men jeg har aldrig gået til så noget gymnastik, hvor man drikker kaffe sammen bagefter. Det var altid sådan noget med: ud i omklædningsrummet, ud af døren og så afsted bagefter. Men jeg er rigtig glad for det her, også for gymnastikken. Men samværet prioriterer jeg rigtig højt. Jeg glæder mig

altid til torsdag" (deltager på Styrk din krop-hold). Forældre, der er udsatte i forhold til ensomhed, og det er f.eks. dem, der flytter, kan det have stor betydning for at falde til det nye sted:

"Det er også rigtig godt hvis man er tilflytter, så lærer man nogen at kende. Bare det, at der er nogle genkendelige ansigter... for ellers skal man jo simpelthen lave sådan et stort opsøgningsarbejde. Vi to (som bliver interviewet sammen) har faktisk lært hinanden at kende her på holdet, og vi skal faktisk til at ses lidt, altså uden for Styrk din Krop. Vi satser på at gå tur sammen en gang i mellem, fordi vi bor i nærheden af hinanden. Vi skal bare i gang" (deltagere på Styrk din krop-hold).

Indsatsområde: Brobygning

Dette indsatsområde har til formål at udvikle og understøtte (nye) aktiviteter for sårbare ældre gennem samarbejde mellem frivillige og ansatte i kommunen for at støtte og motivere ældre i at tage det første skridt ud af hjemmet til at deltage i aktiviteter og fællesskaber. Det handler med andre ord om at skabe brobygning mellem kommune og civilsamfund.

Afholdte aktiviteter i forhold til at skabe brobygning til deltagelse i fællesskaber

- Opstart af lokale gå-grupper for mindre mobile ældre, for at tilbyde dem en mulighed for socialt samvær og motion, der hvor de bor. Der er indgået et samarbejde mellem Hillerød Motionsvenner, Hjemmeplejen, Træningssektionen, plejecentre, kirker, beboerhuse og UCC-studerende om at etablere og udbrede tilbud i hele kommunen. Der er gå-grupper i Skoleparken, hvor ca. 7 ældre går 2 gange om ugen, i Hillerød Øst, hvor ca. 6 ældre går en gang om ugen, og der starter nye gå-grupper i Skævinge i januar
- Afholdt lege- og motionsevent for ca. 20 beboere på plejecenter Sophienborg i samarbejde med DGI Senioridræt som en del af Kom Med!-ugen, for at bringe motionstilbud ud til borgerne
- Åbent socialt musikcaféevent i Grønnegadecentret som en del af Kom Med!-ugen, som en måde at invitere nye borgere med i socialt samvær i Grønnegadecentret. I alt deltog ca. 50 mennesker
- Etablering af nyt Styrk din Krop-hold i Frivilligcentret i samarbejde med studerende fra UCC, for at udvide med flere motionstilbud for sårbare ældre. I alt deltager ca. 12 ældre
- Etablering af flere motions- og samværshold for men-

nesker med demens og deres pårørende i samarbejde med LOF Hillerød og Alzheimerforeningen

Læring: Brobygning forudsætter, at der arbejdes med nye roller og tilgange hos både medarbejdere og frivillige

Erfaringerne viser, at der kan arbejdes mere med de roller, som de medvirkende ansatte og frivillige indtager i projektet. Samskabelse handler i høj grad om at finde nye veje til at støtte ældre i at være med i fællesskaber, og det kan indebære, at både ansatte og frivillige forholder sig til borgerne på nye måder.

Medarbejderne spiller en mere faciliterende rolle, og er i højere grad medskabere af velfærd i samarbejde med borgeren selv, frivillige, pårørende mm. De frivillige skal forstå det potentiale, de har for at gøre noget for andre – og ikke blot for og med dem selv. Denne rolle har været en øjenåbner for nogle, og der er gode muligheder for at skabe reel brobygning og samarbejde på tværs, hvis der investeres i at arbejde mere på dette område i kommunen.

"Den første gang jeg var med, var det rigtig godt. Det jeg så har oplevet er, at det har været meget utydeligt for mig, hvad jeg skulle i projektet" (kommunal medarbejder).

"Først tænkte jeg, da jeg kom ind i projektet, hvad skal jeg bruge det til? Men jeg skal bruge det til, når jeg er hos borgeren i det forebyggende hjemmebesøg, hvor jeg kan oplyse om, hvilke tiltag der er. Altså viden om de frivillige og alt det, som findes. Noget konkret, som jeg kan sende dem [borgerne] til" (kommunal medarbejder).

"Vi kan måske få italesat de ressourcer, som man har på en anden måde, for når Hjemmeplejen sidder til sådan et møde med Marselisborg, hvad er det så for nogle små ting, der kan gøres i hverdagen? Er det så at henvise til foreningstilbud og tilbyde at ringe til dem, eller få dem til at ringe til borgeren? Så man skaber en livline ud til verden og den kolossale vifte af tilbud, der er i Hillerød Kommune" (kommunal medarbejder).

Blandt de frivillige har der været en forventning om, at medarbejderne ville bruge deres direkte kontakt med relevante borgere til mere end blot at formidle tilbud. Både ved at indgå mere aktivt i etablering og udbredelse af Kom Med!-aktiviteter, men også ved at identificere mulige tovholdere og indsatsområder, og ved at være opmærksomme på potentialer, behov og ønsker hos de ældre, de møder.

"På et tidspunkt blev det formuleret, at "jeg vil gerne have at vide, når der opstår gå-grupper, så jeg kan fortælle mine kolleger, hvor de er, så de kan huske at fortælle det

videre til borgere". Men det kunne have været dejligt, hvis de kunne hjælpe med at finde deltagere og tovholdere til gå-grupperne. Altså gå et skridt videre og holde øje med, hvor er der folk der har behovene... og ikke bare formidle tilbuddet" (frivillig).

"Jeg synes, at det var enormt interessant, at man skulle til at arbejde sammen med kommunens folk, jeg tænkte: gad vide, hvad de kan yde og bidrage med? Men hvis vi ser på gå-grupperne, har der jo slet ikke været nogen ydelse fra kommunen i den sammenhæng" (frivillig).

"Der er så mange gode ideer i dette her projekt, men hvem er det, som griber dem og gør noget konkret ved den idé? Du [Mette] har jo kastet en masse bolde op, holdt arrangementer osv. Men vi møder jo bare op, og så går vi hjem igen..." (kommunal medarbejder).

De initiativer, der er iværksat i Kom Med! er derfor igangsat af enkelte frivillige i tæt samarbejde med projektkoordinatorerne, eller fordi projektkoordinatorerne har taget et initiativ. Pga. uklarhed om, hvad der blev forventet af medarbejdernes engagement og manglende prioritering i deres bagland, har det været en udfordring for medarbejderne at tage et medansvar for at skabe og understøtte nye aktiviteter i samarbejde med de frivillige.

Fremadrettet er det vigtigt, at det kommunale personale kan understøtte og facilitere samarbejder og indsatser, og være de mobiliserende drivkræfter bag arbejdet med at etablere samskabelse mellem kommune og frivillige. Endvidere er det vigtigt at være opmærksom på, at der nu er et fundament for at kunne etablere arbejde med brobygning, altså støtte borgere i at overgå fra kommunale tilbud til tilbud i frivilligt regi.

